

V sezoni.

Spisal Vasilij.

I.

loveku ni dobro samemu biti,« je dejal gospod učitelj Čuš, ko je zavil okoli ogla Andrejeve hiše in ugledal Manico.

»Dober večer, gospod učitelji!« ga je pozdravila z donečim svojim glasom. »Nocoj pa pozno pribajate!«

»Nič ne de, Manica. Veš, da vselej že radi tebe pridem, če bi drugega ne bilo.«

»Uh, da vas ni sram, gospod učitelji! Kornaj štirinajst dni je, kar ste prišli, pa že gledate za vsemi dekleti. Pa da vas ni sram!«

Učitelj se je smejal.

»Saj ni tako hudo, Manica!« je odgovoril in si samozavesno vihal plave brčice.

»Kje pa imate profesorja?« je nadaljeval po kratkem premolku.

»V sobi pri drugih.«

»Prišel je popoldne? No, seveda. — Kakšen mož pa je ta tvoj stric?«

»Oglejte si ga raje sami, gospod učitelji!«

»Počasi, počasi! Naglica ni pridna!« je zaklicala še Čuš za Manico, ki je odhajala proti vodnjaku, potem pa stopil v hišo.

V gosposki sobi so pili občinski tajnik Lilek, vaški poštar Grčar, profesor Remec in njegov brat Andrej, občečislani lastnik gostilnice »Pri sodu«.

Pozdravljen nam, predragi Andrej! Pozdravljen nam, dobrotnik naše vasi, podpornik naših častitih teles, pozdravljen, zdravnik naših želodcev! Pozdravljeno nam bodi tvoje zavetišče in pribežališče žejnih, lačnih in trudnih! Kako vabljev je hladni tvoj hram, kako mameča tvoja pijača, kako tolažilna tvoja krepčila! Prijetna je tvoja oseba, dragi Andrej, nam in Gospodu, ker ti si uravnal svoje življenje po besedah svetega pisma. Srce se mi topi, ko se spominjam tvoje skromnosti, pohlevnosti, ponižnosti, krotkosti in okroglosti. Nisi se prevzel, ko ti je v blagostanju narastel trebušček, in zato nam bodi pozdravljen, pristrčno pozdravljen!

Trije bratje ste bili, Andrej, in za najbolj neumnega so šteli tebe! In vendar, kaj sta dosegla ona dva? Eden je župan, in drugi

je profesor, a obema grenijo ljudje, oziroma ljudje in spe, življenje na vse mogoče in nemogoče načine.

Tebe pa, Andrej, spoštujajo, ljubijo in hvalijo vsi! Pri tebi si človek razvedri čelo, si prežene otožnost, pri tebi si poišče tolažbe, leka in miru. In zato ne zahaja k tebi samo kmetič, ki je ušel doma ženi, pri tebi se zbira tudi naša inteligenca. In tudi jaz, ponižen, toda odločen služabnik Vinka Loziča, te ne pozabim nikdar obiskati, kadar me zanese pot mimo tvoje hiše. Hvaležen sem ti, krčmar Andrej, in zato sem te proslavil s tem panegirikom, dasi mi bo morda kdo radi tega očital neznanje tehnike . . .

Gospod učitelj je stopil skozi vrata, obstal in premotril družbo, kateri je občinski tajnik Lilek ravnokar nekaj razlagal.

»Ho!« je zaklical Andrej. »Ivan, poglej, naš novi učitelj Čuš!«

Čuš pa je že stopil k Remecu, mu podal roko, se priklonil z največjo eleganco in rekel:

»Egidij Čuš, učitelj.«

»Me veseli, me veseli!« je pokimal Remec blagohotno. »Jaz sem profesor Remec!«

»Moj pravi brat!« je pristavil Andrej. »S paglavci se ubija kakor vi, gospod učitelj!«

»Koliko časa pa ostanete tu?« je vprašal Čuš.

»Če mi bode ugajalo, morda kak mesec.« je odgovoril Remec.

»Kraj je res lep,« je dejal Čuš, »toda preveč smo oddaljeni od mesta. Jaz sem štirinajst dni tukaj, gospod profesor, in po pravici rečeno, dolgočasim se.«

»Kaj hočete, gospod učitelj, kaj hočete!« je Lilek posegel v pogovor. »Pomagajte si, če si morete, gospod Čuš!«

»Ali se meni godi kaj bolje, gospodje?« je vprašal Grčar, ki je doslej molčal in pil kakor čep.

»Vi imate vsaj ženo in otroke!«

»Da, ženo in otroke imam,« vzdihne poštar.

»Povem vam, gospod profesor, da si želim v mesto. Tam bi človek našel vsaj kako razvedrilo. Hej, kako smo se zabavali včasih! Gledališče, plesi, koncerti, veselice — ej, to so bile ure! Tukaj pa o počitnicah ni čisto nič!«

»Dvomim, gospod učitelj,« je odgovarjal Remec počasi. »Če iščete zabave, je po letu presneto malo najdete v mestu. Zato pa hodimo na kmete!«

»Jaz vam pritrjujem, gospod Čuš,« je vmes posegel Lilek, »povsem pritrjujem!«

»Res je,« se je oglasil tudi Grčar. »Pri nas ne zvemo ničesar, pri nas se ne zgodi nič, pri nas sploh ni nič!«

»Sam Bog, da imamo še Andreja! Kaj bi bilo brez njega?«
Trčili so na Andrejevo zdravje.

»He, he!« se je smejal Andrej zadovoljno. »Ali prinesem še pijače, gospod Grčar?«

»Kaj vprašujete?!«

»Mislim, da si bodem zlahka preganjal čas,« je zopet začel Remec. »Takih zabav seveda, ki ste jih vi našteli, ne zahtevam.«

»Seveda, seveda, vsak ima svoj okus,« je potrdil učitelj.

»Jaz sem vesel, da sem prišel iz knjig in prahu.«

»Sicer pa, kogar ravno veseli, najde i tu športa,« meni gospod Čuš zadovoljno. »Sedaj se je ravnokar začela sezona.«

Oni trije so prikimali, ker jim je bil Čuš že razložil pomen te »sezona«. Remec pa je vprašal:

»Kakšna sezona?«

»I lovska, seveda!« odvrne Čuš malomarno.

»Kaj je v tem času mnogo divjačine?«

»Vi pač še niste imeli nikdar puške v rokah, gospod profesor?«

Remec je skoro malo zardel in brž odgovoril:

»To še ne sledi iz mojega vprašanja, gospod učitelj. Kolikor pa jaz vem, streljajo divjačino tudi druge čase.« Zadnje besede je izkušal Remec zaviti nekoliko ironsko.

»O seveda, seveda!«

»Torej . . . kaj sem že mislil povedati? . . . aha! Torej vi se zabavate sedaj z lovom?«

»Dosedaj se še nisem, toda se bodem,« je odgovoril Čuš. »Za četrtek smo že aranžirali majhno partijo.«

»Vi ste izkušen lovec, gospod učitelj?«

Čuš je lagotno popil kozarec vina in odgovoril hladnokrvno:

»Da, po Dolenjskem sem mnogo lovil.«

»Tam je namreč doma,« pripomni Lilek važno.

»Gospod profesor, jaz bi imel za vas predlog . . .«

»Torej?«

»Pojdite z nami!«

»Na lov?«

Remcu, ki še svoje življenje ni sprožil puške, se je ta misel zdela zelo zapeljiva.

»Torej pojdete, gospod profesor?«

»Hm, hm, morda, morda. Kje pa dobimo puške?«

»Za puške ni skrb,« odgovori učitelj.

»Ne, za puške ni skrb!« pritrди Andrej. »Eno imam jaz, dve pa posodi Tone.«

Tone je bil tretji izmed bratov, vaški župan.

»Pa, ali bomo sami lovili? Saj niti ne vemo, kje je kaj živali. Vam so tudi ti gozdi neznani, in jaz se še izgubim v njih.«

»E!« Ta samoglasnik je Čuš čez potrebo zavlekel in obenem zaničljivo mahnil z roko po zraku. »Dober lovec že sam najde, česar išče. Sicer pa pojde z nami tudi sosedov Janez. Ali ne, Andrej?«

»Kdo je ta?«

»Sosedov sin!« de Andrej. »Če ni doma dela, gazi ves božji dan po gozdu. Če je pa kdaj že kaj prida domov prinesel, pa ne vem.«

»In kdo pojde še?«

»Tukajle gospod Lilek, jaz in Janez.«

»Zakaj pa ne vi, gospod Grčar?«

»Kaj mislite, ali bi šel?«

»Kakor vas volja,« odgovori Grčar leno in zaspano.

»Pa pojdem, gospod Čuš!«

»Torej je stvar v redu,« prikima učitelj. »Andrej, pijače!«

»Kaj pa, je li mnogo živali v teh gozdih?« vpraša še Remec brata.

»Živali! Divji petelini, zajci, golobje, srnce, vrane, veverice, šoje, lisice, jazbeci — ej, divjačine! Na izbero, pravim ti, na izbero!«

II.

Zgodaj je še bilo v četrtek, ko se je zbirala naša lovska družba pri Andreju. Solnce se je komaj prikazalo nad gorami in skozi tenke meglene zastore osvetljevalo rosno travo. Po svetlomodrem nebu so plavalih lahni oblaki, ki so hiteli proti zahodu, dokler se niso pridružili ob obzorju belim meglam, ki so še zakrivale vrhove gora.

Zadnji je prišel seveda gospod Čuš, prvi pa je bil na mestu Lilek, ki je ves čas tekal temtertja ter se vsak trenotek še nečesa domislil. In še ko je bil prisopihal učitelj, že od daleč dajoč znamenje za odhod, se je postavil Lilek sredi dvorišča in zaklical:

»Psov pa le nimamo! In kaj bomo lovili brez psov? Še dlake ne prinesemo domov!«

Janez, velik in močan mladenič, z jeklenimi pestmi, je odgovoril lakonsko:

»Dobimo morda tudi pri županu! Pojdite, gospod profesor!«

Remec je pogledal Janeza, kako nese puško, in si potem svojo vrgel čez ramo.

»Ali imate patrone?« je vpil Čuš. »Prav. Jaz in gospod Lilek dobiva vse potrebno pri županu. Zdaj pa le brž, gospodje! Zamudili smo se!«

Župan, ki je imel s svojim bratom lov v najemu, je prebival precej visoko v klancu. Požuriti se je bilo treba. Gospod Čuš je stopal naprej z velikanskimi koraki in hitel kakor ameriška lokomotiva. Za njim je šel Janez, potem se je potil Remec s svojo puško, ki se mu je otepala okoli kolen, naj jo je držal z levo ali desno roko, da je bila steklenica v žepu v vedni nevarnosti, in zadaj je skakal živahni gospod Lilek, govoreč ves čas:

»Kako pa, ali pojdemo skupaj po gozdu ali ne?«

»Kakor se nam bo zdelo boljše. Nekaj časa že morda, potem pa si razdelimo teren,« se odzove učitelj.

»Samo jaz ne poznam gozda!«

»Gozd je vendar gozd!«

»Seveda, pa —«

Gospod Lilek je obmolknil za hip. A takoj je nadaljeval:

»Ampak rosa je. Vi ste prav storili, da ste obuli škornje, gospod učitelj.«

»Hej, star lovec vendar ve, kako se treba opraviti!«

»Na to nisem mislil. Zdaj bom pa ves moker.«

»To ni še nič hudega!«

»Sploh pa mislim, da se tu gori še pošteno spotimo!«

Čuš ni odgovoril.

»Da bi le kaj ujeli!«

Čuš se je naglo ustavil in pokazal na glavno cesto, ki je nedaleč križala njih pot.

Lovcem je zastala sapa. V solnčnih žarkih se je lesketal bajonet na puški, in v jutranji sapi je vihralo perje na žandarjevem klobuku.

»Gospod profesor, skrijte puško!«

Remec je stal potan, držeč v iztegnjeni roki morilno cev, in zaklical v čudu:

»I, gospod Čuš, kaj ne smemo?« in presenečen je gledal Janeza, ki je imel že zdavnaj puško za hrbtom.

»Molčite vendar! Seveda ne smemo. Za Boga! No, saj se je že skrilo za ovinkom. V Selo gre. Za danes smo brez skrbi.«

»Eni nevarnosti smo srečno ušli,« meni Lilek. »Ko bi nas bil zapazil, ne bi bilo mnogo z lovom.«

»Gospod Remec, zakaj pa niste skrili puške kakor Janez?«

»Zakaj, zakaj?« odgovori Remec, ki je šele zdaj izprevidel, da hodi po prepovedanih potih. »Kdo pa misli vedno na vse? Sicer pa, kaj bi bilo, če bi nas bil videl?«

»Puško bi vam bil vzel! Ali imate morda lovski list? No, vidite!«

»Da le nič hudega ni!«

»Pa lahko bi bilo. Čemu me kličete!« oponese še Čuš.

»Na mestu smo. Hitro smo hodili,« javi Janez, »komaj pol ure.«

III.

»Dobro jutro, oče župan!«

»A, po puške ste prišli!«

Gologlav, roke v hlačnih žepih, je stal mogočni župan naše vasi na pragu in zrl po prostranem dvorišču, na katerem so se vrstile smeti z gnojnico v lepi harmoniji.

»Po puške smo prišli, oče župan,« potrди Čuš.

»Pa mislite kaj zadeti, a?«

»I no!« meni Janez ponižno.

»Nu, mislim, da mi ne napravite preveč škode, in da ne bo teklo preveč krvi.«

»Kdo pa ve?« vpraša Remec skoro prevzetno.

»O, saj nič ne pravim. Tebi tudi zaupam. Kaj pa boste streljali?«

»Kar dobimo.«

»Ali hočete psa?«

»Seveda, seveda! Brez psa ni nič,« de Lilek.

»Čakajte, prinesem vam orožje.«

Učitelj je porabil ta čas, da se je obrnil do tovarišev:

»Norčuje se iz nas! Glejte, da pride on v sramoto, a ne mi! Kar se mene tiče, storim svojo dolžnost . . .«

Molčali so vsi.

»Napeči nam bo treba vse sile; kajti če pridemo prazni, se nam bodo smejali. A tega ne smemo pustiti, tega ne! Upam, da se strinjate z menoj vsi!«

»Vsi!« reče Lilek.

»Kakor sem dejal: kar se tiče moje osebe, vam povem, da se brez plena ne vrnemo domov. In ti, Janez, zadeneš tudi kako živino, da bomo imeli kaj pokazati.«

»Saj smo štirje,« zamrmra Janez.

»Štirje smo,« potrди učitelj. »Tudi na vas se zanašam, gospod Lilek. Saj niste prvič na lovu?«

Če bi bil slavni občinski tajnik hotel govoriti resnico, bi bil moral priznati, da je bil doslej z Remcem v tem oziru enak. A sramoval se je to povedati med takimi lovskimi imenitniki, in zato je odločno pokimal z glavo:

»A, seveda! Večkrat že!«

»Potem je dobro. Nekaj vaje že imate, in to je dosti vredno. Vi pa, gospod Remec, vem, da ne boste zaostajali. Pogumno naprej, in z nami bo sreča junaška!«

»Ahm!« Ta glas je prišel iz profesorjevega telesa.

»Stvar je torej dognana,« povzame Čuš. »Seveda je zavisna lovska sreča tudi od drugih faktorjev, s katerimi je treba računati. Jako važna stvar na lovu je puška, in če ta ni dobra, se ni nadejati plena. Jaz bi znal o tem marsikaj povedati.«

»Pa dobre puške so redke,« doda Lilek.

»Seveda so redke. Dandanes je dobra puška zlata vredna. Zato pa ni moči prorokovati uspeha.«

Ta hip je prišel župan s puškami.

»Gospod Čuš, vi vzemite to-le. Po navadi streljam jaz z njo. In kdo še nima puške? A, vi Lilek. Čakajte, vam jaz nabijem.«

»Na videz je dobra puška,« sodi Čuš. »Upam, da tudi dobro meče.«

»Mislim, da. Samo zadeti je treba. Koliko patron vzamete?«

»Vzamem več vrst. Morda pride kaj večjega.«

»Pa ne streljajte po nepotrebnem!«

»Hvala vam lepa! Pojdimo! A — potrpite še nekoliko, gospod Remec, potrpite! Dopoldne je še dolgo, in utrudite se po jarkih in goščavi dovolj.«

Remec je bil namreč med tem potegnil iz žepa steklenico in potegnil par požirkov.

»Za kratek čas, gospod Čuš!« je odgovoril Remec, župan pa se je smejal.

Gospod Čuš je samo zmignil z rameni in šel naprej.

»Mnogo sreče!« je zaklical še županov hlapec za lovci, ki so ponosno korakali v hrib. Ti pa so imeli njegove besede za roganje, in polastilo se jih je neko neprijetno čuvstvo.

IV.

V gozdu je gospod Čuš še enkrat izpregovoril tajniku, ker Remec je že zaostajal:

»Sedaj pa le pozor, gospod Lilek! Streljali bodemo na vse, najsi bo ptič ali kaj drugega. Na lovu je treba paziti na vsako stvar.

Če se zaziblje veja, če zašumi listje, na vsak glas mora lovec poslušati. Ne govorite preglasno, da lahko čujemo vsak šum.«

»Kaj pa pes?« zašepeče Lilek.

»Psa bom imel pa pri sebi,« odgovori učitelj. »Mislim, da nima nihče nič proti temu?«

»Jaz že ne,« pomrma Janez.

»Torej je dobro. Le pazite! V kratkem pridemo v smrečevje, morda dobimo tam kako veverico.«

Po kratkem molku je gospod Čuš nadaljeval svoje poučno predavanje:

»Če kdo kaj ustrelj, naj takoj zopet nabije, ker ni vselej gotovo, da je žival mrtva. Sicer imamo vsi dvocevke, toda gotovost je vselej dobra reč. Merite pa le dobro, da ne kvarimo zastonj smodnika. Reči vam moram, da bi mi bilo silno neprijetno, če bi lov slabo uspel. Zjutraj še, ko sem odhajal, se mi je Manica smejala. Sram bi me bilo . . .«

Janez se je ustavil, in kri mu je stopila v lice.

»Gospod učitelj, že večkrat sem vam mislil reči — danes vam pa kratkoinmalo povem, da za Manico ne boste lazili!«

Gospod Čuš je ostrmel, potem pa rekel:

»Oho! Glej ga no, kaj pa misli?«

»Slinili se ne boste okoli nje! Še enkrat naj kaj vidim ali pa slišim, pa vam vse kosti polomim, če ste prav gospod!«

»Ali se ti blede?«

»Kaj?« zarjove Janez in zavihti puško. »Kaj? Ali mislite, da ne vem, kako ste ji vedno za petami? Tako vas pretepem . . .«

»Kaj pa imate?« je zaklical Remec, ki je prišel bliže med tem časom.

»Pojdite, gospod učitelj, pojdite!« je rekel Lilek.

Gospod Čuš je bil popolnoma presenečen. Molče je korakal dalje časa. Tudi drugi so umolknili, dokler ni zaklical Lilek:

»Gospod Čuš, golobje!«

Učitelj se je ustavil.

»Ali gremo nanje?« vpraša Remec.

»Čakajte, da vidimo, kam sedejo,« odgovori Čuš. »Le počakajte! Koliko jih je! No ni ravno predaleč. Jaz pojdem tja.«

»Kam pa mi?«

»Vi pojdete kar tod spodaj naprej. Jaz pogledam za golobi, če mi pridejo na strel; potem pa pridem čez vrh k vam. Čul bodem tako, če bi kdo kaj streljal.«

To rekši, je Čuš odšel proti vrhu, kamor je bila letela jata. Svojim prijateljem se je takoj pokazal veščega lovca. Puško je nosil v roki vedno pripravljeno na strel, telo je imel upognjeno, klobuk potlačen na čelo. Tako je lazil oprezno in počasno dalje.

Njegovi tovariši so šli po slabo uhojeni gozdni stezi naprej. Gledali so sicer mnogo, a videli malo. Lilek, ki se je menda hotel posebno odlikovati, je s posebno vnemo vodil ona dva. Z očmi je hotel predreti vejevje, z ušesi ujeti vsak najmanjši šum; toda samo veter je lahko vel skozi listje.

»Tu morajo biti veverice,« šepne Janezu, ko so prišli globoče v smrečino.

Ta mu je pritrdil: »Kraj je res kakor nalašč zanje.«

»Le pazite, gospod Lilek!« Lovska strast je tudi vročekrvnemu Janezu pomirila od ljubosumnosti razburjene živce.

»Da, tu morajo biti veverice!« prikima Remec.

A nič ni hotelo priti. Naj si je Lilek mučil oči, naj je še s toliko potrpežljivostjo napenjal in spuščal petelina, veverice ni bilo.

Gospoda tajnika se je prijemala slaba volja: »Šmentani Andrej! On tudi misli, da mora še z divjačino bahariti! Čemu to? Kjer ni nič, ni nič, in pri tem nobena laž ne pomaga! Na izbero, je rekel. O, radoveden sem, kaj naj izbiram, ko doslej še nisem imel nobene stvari pred očmi!«

Hodili so križem po gozdu brez namena in smotra pol ure, eno uro. Remec se je potil, Lilek je godrnjal: »Ta Andrej, ta uma-zani lažnik! Jaz mu jih povem!«

Bum!

Lilek je poskočil.

»Je že moja, je že moja,« je zadaj kričal Janez in skakal sem-tertja s kadečo se puško. »Je že moja!«

»Kaj je, kaj je?« sta sopihala ona dva.

»Veverica! Lovci, sem!« se zadere Janez. »Ali padeš!«

Bum!

»Streljajte vendar, streljajte!« je kričal Janez. »Gospod Lilek, jaz nimam več za strel! Uide nam! In kje ste pa vi, mečkač?«

»Saj nič ne vidim!«

»Kje jo imate?« je vpil Remec, ki je spričo razvnetosti preslišal zadnjo Janezovo besedo.

»Držite puško kvišku, da ne bo nesreče! Ali ne vidite? Saj pravim! Zdaj je na miru!«

Remec je ustrelil.

»Zdaj pade, zdaj padel!«

Ali veverica je samo prožno skočila na drugo smreko in stekla v vrh.

»Moj Bog, kako streljate!« je javkal Janez in razburjen nabijal puško.

»Jaz nič ne vidim!« je zakričal Lilek še enkrat.

»Zdajle!« Pri teh besedah je Janez iznova pomeril.

Glasno je zagrmel strel po gozdu, in vmes se je razlegal divji triumfujoči krik strelčev. Od veje do veje se je trkljalo vitko telo veveričino. Srečni lovec je priskočil in treščil živalco ob deblo, potem pa jo je vzdignil za košati rep.

»Samec!« je vpil, kažoč okrvavljeno telesce tajniku. »Samec! Ta nam ne bo delal več preglavice!«

»Kako je padla!«

»V srce ste jo zadeli!«

»Pa kako ste jo zapazili?«

»Šel sem za vama, kar zapazim, da se maje veja. Gledam, gledam in vidim, kako obira veverica žir. Ej, si mislim, ti boš moja!«

»Prav ste mislili! Kako je težka!«

»Stara žival to!«

»To je dobro, da sem imel še streliva, sicer bi bila ušla!«

Polagoma jih je minila razburjenost. Lilek se je nehal tresti in Remec je zopet mirno govoril; Janez pa je sedel, tako ga je prevzel prvi uspeh.

»No, da le prazni nismo!« meni zadovoljno.

»Nekaj imamo!«

»Hoj!« se je čul glas od vrha.

»Gospod Čuš kliče. Hoj!« se odzove Lilek.

V kratkem prilomasti učitelj in zavpije že od daleč: »Kaj imate?«

»Veverico!«

»Pa streljate kakor na medveda! Mislim sem, kdo ve, kaj bo!«

»Da je le nekaj!«

»No, seveda, boljše nego nič! Kdo jo pa je?«

»Jaz. Koliko ste pa vi prinesli?« vpraša Janez pikro.

»Ničesar; nisem streljal.«

»No!«

Te besede je zamrmral Janez z največjo zadovoljnostjo in si vtaknil plen za pas, potem pa se je silil narediti kolikor moči malomaren obraz ter je vprašal: »In zdaj?«

»Ta gozdiček moramo pač preiskati,« meni Lilek.

»Jaz pojdem zopet proti vrhu, vi pa se tod razpostavite. Vi, gospod Remec, pojdite spredaj, vidva pa v sredi, če vam je prav.«

»Meni že.«

»Pa pojdimo!«

Vrgli so si puške črez rame in se razšli.

V.

Remec je počakal, da so vsi odšli, potem pa si je poiskal lep, mahovit prostorček pod visokim hrastom in začel zgodovinsko važen monolog:

»Pojdite zaradi mene zgoraj ali spodaj, jaz vam ne branim. Presrkar sem za take šale in prepameten tudi, hvala Bogu! Dovolj je, da sem se dal tako daleč zapeljati! Prvič sem šel danes lovit, a tudi zadnjič! Rad bi ga videl, kdor bi imel kaj proti temu!«

Ker ni nihče protestiral, je nadaljeval:

»Bog ve, kaj me je neslo v te bribe! Drugega tako ni kakor nekoliko jarkov in goščave! To pa ravno tako vidim v dolini, in mi ni treba plezati kvišku.«

Remec je izvlekel steklenico iz žepa in jo odmašil.

»Plemenito žganje je to! Dobro, da ima Andrej še nekaj te stvari doma. Včasih pride strašno prav. Kaj bi počel sedaj brez tega? Utrujen sem, da je grdo. Puška me je bila ves čas ob noge, kakor bi bila najeta, in pot je imela lukenj in kamenja, kakor se ne spodobi. Zadnjikrat danes, zadnjikrat! Sedaj pa si privoščimo požirek!«

In gospod Remec si ga je privoščil.

»Tako! To človeka vsaj pogreje! Bedak, da tekam na vse zgodaj v rosi za živalmi! In še za vevericami! Ali so nam kaj storile? Nič! Vrhutega pa, če premislim, da naj bi trpela ta stvar do pol dneva ali pa še nekoliko dalje, tedaj me začne gristi po trebuhu! Vi pa, gospod brošč, odrinite z mojih ekstremitet!«

Pri teh besedah je na lahko prijel svetlega lepenca in ga vrget v travo, ki je pičlo poganjala v senci starih dreves.

Nekoliko še poseđim tukaj, da se mi odpočijejo noge. Bogme, da me žuli palec! A, gospod Čuš, tega ne čakate, da bi si jaz zlomil tu vrat ali pa si prestrelil črepinjo! Rajši napravim še požirček!«

Gospod Remec je pil imenitno žganje!

»Tako! In naj poreče kdo, kar hoče, puška je in ostane nevarna stvar! Naj človek pade, naj se spotakne, naj zadene veja ob petelina — in ne boš več pokušal slivovke, brinovca in drugih imenitnih in neimenitnih vodk!«

Pri tem modrovanju je vzel Remec puško v roke in napel petelina. Ta pa je imel svoje muhe in kar nenadoma je udaril na jekleno iglico, strel pa je zagrmel profesorju mimo nosa v vejevje!

Remec je prebledel za hipec, in beseda mu je zastala v grlu. Potem pa se je prijel z eno roko za brado, z drugo pa odložil puško kolikor možno daleč od sebe v mah.

»Vidiš, illustrissime! — Komaj sem bil izpregovoril, pa bi se bil že skoro počil! No, zdaj pa pojdemo naravnost domov! Le čakaj! In še kapljice nimam več, da bi si pregnal strah iz udov!«

Vstal je tisto minuto ter se napolil tja, odkoder je bil prišel.

Župan ga je zapazil že od daleč, ker je imel opraviti pred hišo.

»Že nazaj? Mnogo plena, bratec?«

»Saj vidiš! Vzemi puško! Sicer ni več polna, a težavno je, nositi to poleno.«

»A streljal si pa!«

»Pa nič zadel! Kaj bi! Na srno sem meril, pa sem zadel smreko!«

»Srno si videl? Glej, glej!«

»Ali je kaj na tem? Saj si sam rekel, da mrgoli divjačine!«

»Seveda sem rekel! No, jaz nimam nič proti temu. Srna je le srna! Škoda, da nisi zadel.«

»Bi bilo vsaj kaj mesa!«

»Kaj pa drugi?«

»Janez je ustrelil eno veverico, za druge pa ne vem, ker smo se ločili.«

»Kaj pa, ali hočeš malo prigrizka?«

»Ne izprašuj po nepotrebem! Upehal sem se in gladen sem kakor volk.«

»Torej pojdi!«

»Pa pijače ne pozabi!«

»In še nekaj bi ti dal.«

Pri teh besedah je župan zvito pogledal brata, ki mu je sledil v hišo.

VI.

Lilek je gazil po gozdu zdaj navzgor, zdaj navzdol, zdaj sem, zdaj tja. Zdrčal je že enkrat po strmem bregu skozi gosto grmovje v nekako strugo, po kateri je žuborela majhna vodica. Hodil je že dve uri ali pa še nekoliko več, a doslej ni dobil še živega bitja pred oči. Umevno je torej, da ga je razveselila jata vran, ki je kriče bežala od njega.

Lilek je prišel na rob gozda. Ob njem se je razprostiralo nekoliko njiv, in na drugi strani je bila zopet redka goščava, iz katere se je dvigala stara bukev. In gospod Lilek je videl, da so vrane sedle baš na to drevo.

»Če ne drugega, pa vranel!« je vzdihnil. »Zdaj jih imamo! Lepšega prostora ne bi si bile mogle izbrati! Splazim se lepo ob robu do tja in potem —«

V zadnjo besedico je izlil Lilek vso svojo nado in upanje, svojo energijo, svojo krvoločnost in mržnjo do trpečega živalstva.

Ped za ped se je bližal usodnemu drevesu. Plazeč se ob grmovju, se je prav oprezno pomikal dalje. Porabil je vsako vejico, vsak listič, vsako kepo prsti, da se je tem bolj skrtil čujočim pticam.

Sedaj: en avant! — Ali gospod Lilek le stoji in gleda.

»I kje pa so?«

Lilek ni videl drugega nego zelene mehke liste, ki so nalahno šumeli v vetru; o ptičih ni bilo ne duha ne sluha.

To je bilo preveč za tajnikove, sicer velike duševne moči. Molče si je vrgel puško na ramo in, kimajoč z glavo, resignirano odšel v gozd. In tisti dan je še mnogo hodil po senčnih goščavah, mnogokrat še poljubil svojo majko, sveto zemljo, mnogokrat je še čul kričanje vran, a za njimi ni več lazil.

Kar se je domislil: »Kje pa smo? Pa ne, da bi se bil res izgubil?«

Mrzel pot mu je oblil hrbet; v istini ni vedel, kje da je. In pred oči so mu stopile vse grozne posledice te okolnosti.

»Bog zna, kdaj zdaj pridem domov! In nobene jedi nimam več. Sir in kruh sem že zdavnaj spravil pod streho. — Naravnost v dolino pojdem! Nekam že pridem!«

In stekel je po bregu navzdol. Četrť ure je ril skozi grmovje in sopihal z največjo vnemo, dokler ni prišel do planinice, odkoder je imel razgled po vsej dolini.

»Oh!« je vzdihnil, ko je zagledal spodaj znano mu pot. »Kako se po nepotrebnem strašim! Zakaj neki? Če bi tudi zašel, se ne bi mogel zapozniti za več nego za poldrugo uro!«

Ta hip je zagledal pred seboj jablan.

»Aj, gledi, kako prav pride ta stvar! Nekaj jabolk je še gori, in ta si privoščim jaz!«

Toda jabolka so bila grenko, črvivo sadje, katero ni ugajalo niti žejnemu tajniku.

»To se pravi, imeti človeka za norca! Kaj ne bi moglo biti dobro sadje! — Hm, hm, kaj pa, če bi enkrat ustrelili?«

Lilek je zapazil na vrhu jabolko, in to ga je zbodlo v oči.

Bom vsaj enkrat v svojem življenju streljal, saj doslej še nisem. Smejali se mi bodo, ker ničesar ne prinesem. Tóda drugi so izkušeni lovci . . . Le čakaj! Kopito upri v ramo, petelina napni, lice pritisni k puški, potem pa meri in —«

Lilek je sprožil in odskočil, ker ni pričakoval takega sunka. Vrhutega mu je silil dim v oči in pljuča, da je začel kašljati kakor star berač na božji poti.

Ko se je dim razkadil, si je mel oči. Pogledal je bolje. Da, bila je resnica: jabolka ni bilo več na drevesu!

»Zadel!« je kriknil. »Pa tako visoko! Zadel na prvi strel! Zdaj mi naj še kdo kaj oponese! Če nič ne najdem, ne morem nič ustreliti — to pa se najboljšemu lovcu lahko primeri!«

VII.

»Kaj ste prinesli, Lilek?«

»Nič, gospod župan!«

»Zdelo se mi je. Ali ste kaj streljali?«

»Na goloba, ki je letel nad mano,« je legal tudi Lilek, »pa nisem zadell!«

»V zraku je že bolj sitno, to je res.«

»Ali so bili drugi že tu?«

»Učitelja še ni bilo. Morda je šel naokrog in naravnost v vas. Janez ima veverico, moj brat pa zajca.«

»Zajca?« se začudi Lilek.

»Zajca!« potrди župan.

»Kaj pravite!«

»Srečo je imel. Zajca brez psa, to je že nekaj!«

»Zajca, zajca!« je mrmral Lilek. Profesor se mu je zdel kakor presrečen otrok, in zavist mu je trgala obisti.

»Zajca!«

Morda še ni bil Lilek v svojem življenju tako nevoščljiv kakor v tem trenutku, niti takrat ne, ko je še kot pisar pri dr. Rožmarinu v mestu hodil za lepo Fanko in mu jo je njegov kolega ugrabil pred nosom. Tudi takrat ne!

Sramoval se je. Samo on nič! Prepričan je bil, da prinese učitelj tudi kako zverino. Vsi drugi, le on ne! Kaj poreče svet, kaj poreče pri Andreju zbrana inteligenca?

Res, danes je bila občinskemu tajniku pot k Andreju trnjeva pot. Moj Bog, kako bo baharil Čuš!

Gospod Lilek je bil zelen od zavisti, ko je prišel v vas.

»Vi niste prinesli ničesar?« je izpraševal krčmar, »Ivan pa zajca!«

»Sem že čul,« je odgovoril Lilek malomarno.

»Janez veverico!«

»Bil sem zraven, ko jo je ustrelil.«

»In Čuš tudi veverico!«

»Imamo vsaj nekaj, da nismo čisto zastonj lovili.«

»Pojdite naprej, da boste vsaj videli!«

V sobi za gospodo je ležal na mizi bahato ustreljeni zajec z vevericami. Učitelj pa je baš razlagal razne pritikline.

»Vi niste ničesar zadeli, gospod Lilek,« je pomilovalno dejal, ugledavši tajnika. »Poglejte tega zajca!«

Lilek je molčal.

»Imenitno je zadet v vrat! Kam pa ste merili?« vpraša Čuš Remca.

»V glavo seveda!«

»Čisto prav! Če bi bili merili v truplo, bi bili zadeli v rep. Tako ste ga, da je moral precej poginiti. Le glejte, kako so mu izstopile oči!«

»Lep zajec je!«

»Lep zajec! In brez psa ulovljen! To ni šala. Jaz sem že vse drugo streljal, a zajca še ne. Pa kako ste ga zasledili?«

»Šel sem po njivi in za kratek čas metal kamenje. Pa spodim zajca, in naravnost v hrib je tekel, nedaleč od mene. Seveda sem mu posvetil! Samo poskočil je, se zavrtel in padel.«

»A to je lep plen! Čestitam vam, gospod profesor! To je lep plen. Sicer tudi moj veveron ni kar tako, toda zajec bi mi bil seveda ljubši.«

»Streljati sem vas čul,« meni Remec.

»Ste čuli?«

»Pa vi ste tudi enkrat ustrelili, gospod Lilek? Ne?«

»Na goloba. Pa nisem zadel,« je ponavljal tajnik slabovoljen.

»Dobro smo se imeli!«

»A najbolje je opravil gospod Remec! Čast mu! Pozna se mu, da res ni novinec. Delo kaže moža!«

»Pa si se res postavil, no!« pritrjuje krčmar.

»Gospodje, zdaj pojdemo domov!« predlaga Čuš. »Zvečer se zopet snidemo.«

VIII

Tisti večer, ko se je Lilek vil od smeha, ko se je Andrej držal za trebuš in se še celo flegmatični Grčar hohotal, je nastalo za hišo veliko vpitje, da so naši junaki skočili pokoncu in šli gledat, kdo da se pobija.

Videeli so nepričakovano lep prizor: orjaški Janez je držal gospoda Čuša za vrat, otresal z njim okoli sebe ter vpil:

»Jaz ti pokažem, babjak! Ali ti nisem dopoldne povedal? Ti boš hodil za mojima dekletom! Kaj res misliš, da ti je vse dovoljeno, a? Ti slepar, ti!«

Nemilo je ječal hrabri gospod Čuš pod trdo pestjo Janezovo, in kar nič se ni obotavljal, klicati na pomoč.

»Pomagajte, oče Andrej, pomagajte! Ta človek nori! Gospod Lilek!«

»Aha, nori! Ali misliš, da mi boš hodil v zelje? Manica je moja!« je kričal vročekrvni mladenič ter sukal in vrtel ubogega Čuša na vse strani sveta.

»Kaj?« je zagrmel sedaj Andrej. »Od kdaj pa ti pobalina?«

Janez se je obrnil, izpustil Čuša in se popraska za ušesi. Jaza se mu je razkadiła, kot bi bil trenil.

»No!« je zarenčal Andrej in porinil naprej trebušček, ki se je tresel od napora.

»Ali bo kaj?«

»Saj veste . . . oče Andrej . . . hm, to se pravi . . .«

S tem diplomatičnim odgovorom je Janez utegnil zbrati svoje misli, ker krčmar od srca ni dobil takoj sape.

»Ha-a ha-a-ha,« je sopihal v svoji sveti jezi. »Kaj pa imata skupaj, a?«

»Nič hučega - - samo . . .«

»Vidiš, zdaj pa nima besed! Za mojim hrbtom —!«

Nastala je tišina, v kateri se je Janez opogumil, spomnivši se, da navsezadnje on tudi ni slaba partija, zato je zbral svoje duševne moči in zavpil robato:

»Oče Andrej, nikar ne vpijte! Pojdite rajši z mano!«

»Kaj, še nauke mi boš dajal?«

»Da se pomeniva! Saj niste živala!« je dejal Janez in s seboj vlekel Andreja, ki se je v istini začel zibati, prepričan po zadnjem argumentu, četudi je med potjo pihal in kričal, da je bil rdeč kakor piruh.

Gospod Čuš je med tem izginil s pozorišča svoje slave in sicer naravnost v pivnico, kjer si je zdravil s pijačo boleči vrat.

»Ho, ho, gospod Čuš! Ta vam je dall!« se je smejal Grčar.

»Ta govedina!« se je hudoval Čuš. »Blazen je, popolnoma blazen! Prišel sem do Andreja, videl zunaj Manico in po svoji navadi izpregovoril z njo par besed. Takrat pa pride surovina in me začne obdelovati! Tožil ga bodem, prav gotovo ga bodem!«

»Tako hudo ne bode,« meni Remec. »Saj posebne sile vam vendar ni prizadel!«

»Seveda on s svojimi rokami! Saj me ni božal!«

»Saj sta zjutraj že tudi nekaj imela?«

»Tudi zaradi tega, gospod profesor,« doda Lilek. »Jaz sem bil zraven.«

»Mož je ljubosumen.«

»Mari mi je punce!« je govoril Čuš, še vedno razburjen. »Odslej je več ne pogledam, da bo mir. Ta tepec!«

No, polagoma se je pri pijači gospod Čuš potolažil. In ker je pri tem v globinah svojega nežnega srca slutil, da reč zanj vendarle ni baš častna, je izkušal vso nepriliko z negodnimi šalami zaviti v neprozorno meglo . . .

Tako je prišel trenotek, katerega je Lilek tako težko pričakoval.

»Ali veste, gospod Čuš?« de Lilek.

»Kaj?«

»Gospod Remec ni ustrelil zajca.«

»Kaj pravite?«

»Ne!« je pokimal Lilek, in veselje se mu je svetilo z drobnega obraza.

»Ne umem!«

»Nalagal nas je, za nos zvodil! Zajca je ustrelil včeraj župan in ga dal danes gospodu profesorju, da ga je nesel Andreju!«

»O — nemožno!«

»Možno, možno!« Ali ni res, gospod Remec?«

»Zakaj ste pa verjeli?« se je smejal Remec dobrovoljno.

»Ta trojica nas je torej navlekla!«

»Ho, ho, ho!«

»Popoldne je pa županov hlapec prišel k Andreju po kobilo in in vse izdall!«

Čušu je zopet nedostajalo besed.

»Torej smo ujeli samo dve veverici!«

»Žalostna sezona, gospod učitelj!« je rekel poštar, ki se je muzal za svojim kozarcem in naredil od časa do časa krepak požirek. »Pijmo na to!«

Čuš je zopet pokazal svoje sijajne zmožnosti. Govoril je neprestano s pesniškim zanosom, brez zmisla in pameti . . . In kdo ve, kdaj bi bil končal, da ni vstopil Andrej, mencaje si roke, s potnim obrazom in svetečimi se očmi:

»Hoj, ljudje božji!« je zaklical še na pragu. »Novica! Janez in Manica se vzameta! Ha! Kaj praviš, Ivan? Ha! Zdaj pa le pijače na mizo!«

Tisti večer je pozabil gospod Čuš vse nezgode, ki so ga bile zadele minoli dan.

Noč se bliža.

Komaj vidna, neopazna
noč, ah, noč se bliža;
v črnotkanem plašču nosi
slast mi paradiža.

Src ljubečih ti poslušáš
tiho šepetanje,
z njimi čutiš, z njimi snivaš
čarokrasne sanje.

Po alejah poje slavec
svojo melodijo,
po alejah sence lahke
bolnih src hitijo . . .

Daleč tam devojka moja
kot iz tal mi vstaja . . .
Ti si bleđa, a jaz čutim:
meni solnce vzhaja.

Maksimiljan.

Tam ob Savi . . .

Tam ob Savi, šumni Savi
znamenje stoji;
tih večer je, pred znamenjem
deklica kleči.

Tiho moli, — vendar slišim
njeno prošnjo jaz:
»Ti, Gospod, ga k sreči vodi,
varuj vsaki čas!«

Z robcem si tišči očesi,
vendar zrem solze,
zrem solze, ki jaz sem kriv jih,
ki mi žgo srce.

Radivoj.

